

Název školy: **Základní škola a Mateřská škola Žalany**

Číslo projektu: **CZ. 1.07/1.4.00/21.3210**

Téma sady: **Přírodopis**

Název DUM: **VY_32_INOVACE_3C_10_Listnaté_stromy**

Vyučovací předmět: **Přírodopis**

Název vzdělávacího materiálu: **Listnaté stromy**

Autor: **Mgr. Michaela Slavíčková**

Datum vytvoření: **10.6.2013**

Anotace:

Materiál seznamuje žáka s běžnými zástupci listnatých stromů .

Očekávaný výstup:

Žák rozpozná a dokáže pojmenovat naše běžné listnaté stromy

Věková skupina, ročník: ZŠ, 7. ročník

Metodické pokyny:

Žák poslouchá učitelův výklad doprovázený prezentací. Reagují na otázky, diskutuje a vyjadřuje své názory na vztah člověka k životnímu prostředí.

Časový harmonogram: 25 min

Listnaté stromy

Dub zimní

V lékařství se používá kůra z mladých stromů jako protikrvácivý prostředek a má protizánětlivé účinky na zanícenou kůži a sliznici.

Dub zimní poskytuje velice hodnotné dřevo, používané při stavbě lodí, podlah, nábytku

Žaludy jsou přisedlé k větvím

Dub letní

Má hluboké kořeny, které mohou tvořit spojení se spodní vodou, proto bývá častěji zasažen bleskem než jiné stromy.

Je mimořádně odolný proti větru. Lépe snáší střídání podnebí než dub zimní.

Dub letní / Dub zimní

Rozpoznávací znaky:

- Nejspolehlivějším poznávacím znakem je délka řapíku. Dub letní má oproti dubu zimnímu podstatně kratší řapík.
- Stopka, na níž visí číška žaludu - u dubu letního je dlouhá (3-7 cm), u dubu zimního je zakrnělá či velmi krátká (do 1,5 cm).

Buk lesní

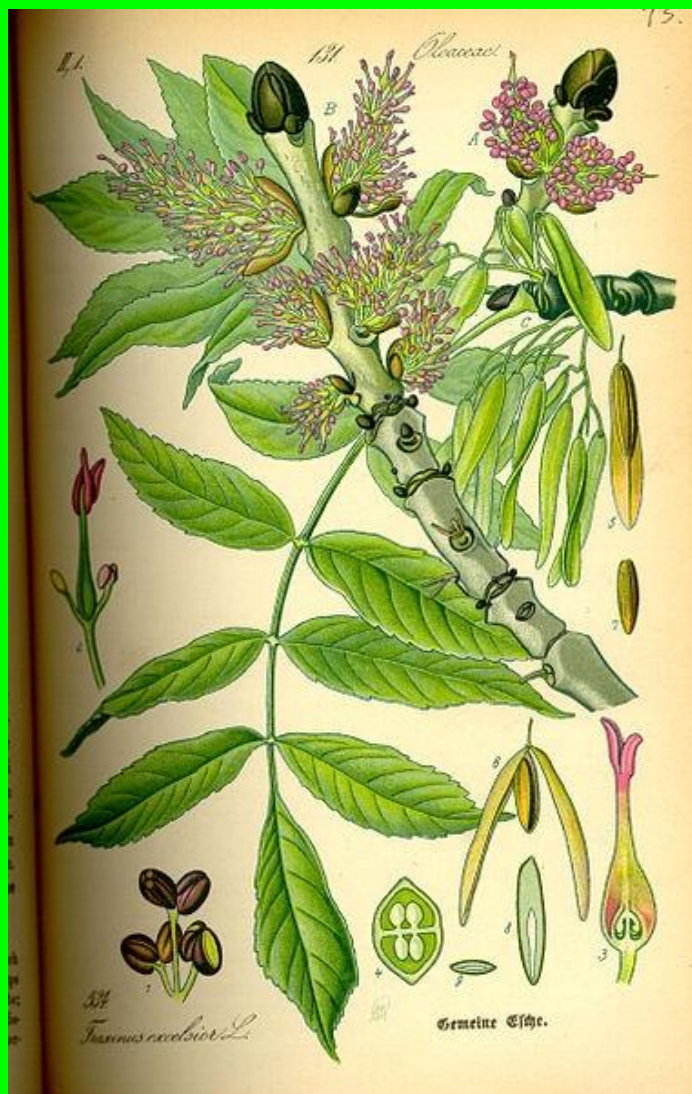
Kůra stromu je hladká,
světle šedá.

Plody (bukvice) jsou
trojboké nažky ukryté v
ostnitě číšce často po
dvou.

Jádra obsahují velké
množství taninu, což
způsobuje silně hořkou
chuť

Podrost může být v bukových lesích poměrně řídký, což bývá způsobeno silným zastíněním a hlubokou vrstvou listového opadu.

Jasan ztepilý

Větve má šedozelené, pupeny černohnědé, i po rozemnutí bez výraznější vůně.

Tím se snadno odliší od ořešáku královského, který má pupeny podobné, ale charakteristicky voňavé

Plody jsou úzce podlouhlé křídlaté nažky leskle hnědé barvy rostoucí na dlouhých převislých stopkách

Popovský jasan

obvod kmene je
682 cm, dosahuje
výšky 35 m

Broumovský jasan

obvod 540 cm a koruna stromu
dosahuje do výšky 32 m

Habr obecný

Dobře snáší seřezávání, je proto často používán v živých plotech.

Jinak je vysazován též pro své kvalitní tvrdé dřevo vhodně pro výrobu různých nástrojů

Javor klen

Lesníci jej používají jako meliorační a zpevňující dřevinu v místech s mělkí či sušovou půdou, kde by se již buku či smrku tolik nedařilo. Lesní půdu dobře stíní a svým opadem zlepšuje.

Javor mléč

Dosahuje výšky 25 až 30 m.

Stáří stromu dosahuje
maximálně 300 až 400 let.

Olše lepkavá

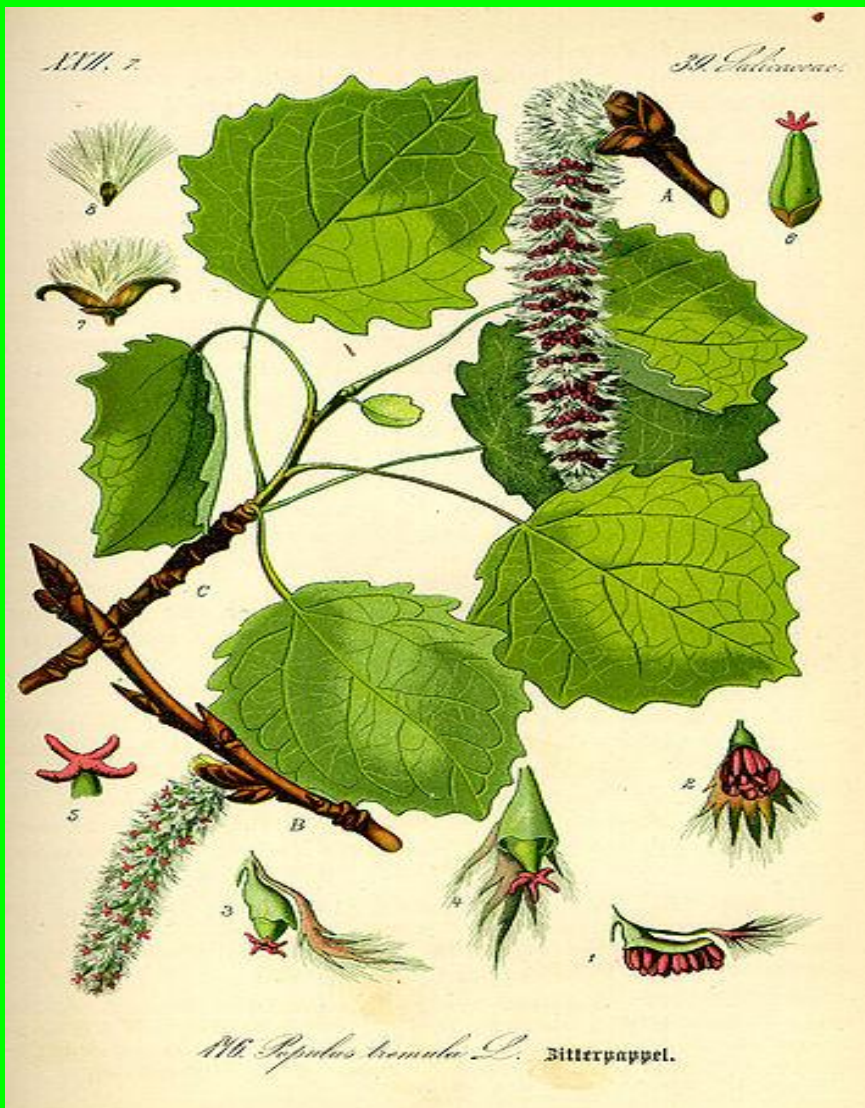

Dřevo se využívá v nábytkářství a umění.

V minulosti se olše užívala na stavbu
mostů a splavů

Topol osika

Výroba zápalek,
ohýbaný nábytek
(nemá smolné kanálky)
zpevnění břehů

Pověry spojené se
stromem

listy se prý třesou jako boží
trest za to, že strom odmítl
ukrýt Svatou rodinu při útěku
před Herodovými vojáky

Líska obecná

Líska je rozložitý keř vysoký obvykle 3 – 4 m, ale může dorůst až 8 m.

Koruna může dosahovat až 10 m v průměru.

Lidová kultura

- **Líska bývá spojována s moudrostí.** Ódin nosí lískovou hůl a nosili ji keltští soudci. Je s ní také spojován Thór, jehož kladivo mělo topůrko právě z lísky.
- **V lidové víře je to také keř chránící před škodlivou magií a přírodními katastrofami.** Především však byla spojována s ochranou před hady, podle legendy sv. Patrik vyhnal hady z Irska pomocí lískové hole. Zároveň se však pod kořeny starých lísek napadených jmelím nachází haselwurm (lískový červ), had s bílou korunkou, jehož snědení dodá člověku zázračnou moudrost a moc.
- **Lískové pruty slouží také k přivolání deště,** jak ukazují i inkviziční protokoly z 17. století kde je napsáno „Dábel předal čarodějnici lískový prut a poručil jí, aby s ním mrskla o vodu v potoce. Poté nastala průtrž mračen“. Zároveň sloužily i k uklidnění počasí.
- **Dále je líska spojována s plodností a sváděním.** Lískový prut byl věšen nad postel manželům na léčení bezdětnosti a těhotné ženy nosily větvíčku s oříšky. V němčině znamená „in die Haseln gehen“ tedy „jít do lískového keře“.

Platan javorolistý

Ve střední Evropě i jinde velmi hojně pěstovaná okrasná dřevina.

V ČR je to nejčastěji pěstovaný platan a je běžně vysazován do parků a měst.

Jírovec maďal

Jírovec pochází od jarý (v původním smyslu hořký). Maďal je z maďarského magyal = durman, který má obdobné bodlinaté plody

V posledních letech jsou kaštaný v Česku a v celé Evropě ohrožovány klíněnkou jírovcovou, jejíž larvy parazitují v listech kaštanů a způsobují jejich předčasný opad.

Lípa srdčitá

Lípa je velmi užitečný strom.

Vysazuje se pro dřevo, jako okrasný a stínící strom, jako medonosný strom nebo pro své květy, které jsou vysoce ceněné v lidovém léčitelství.

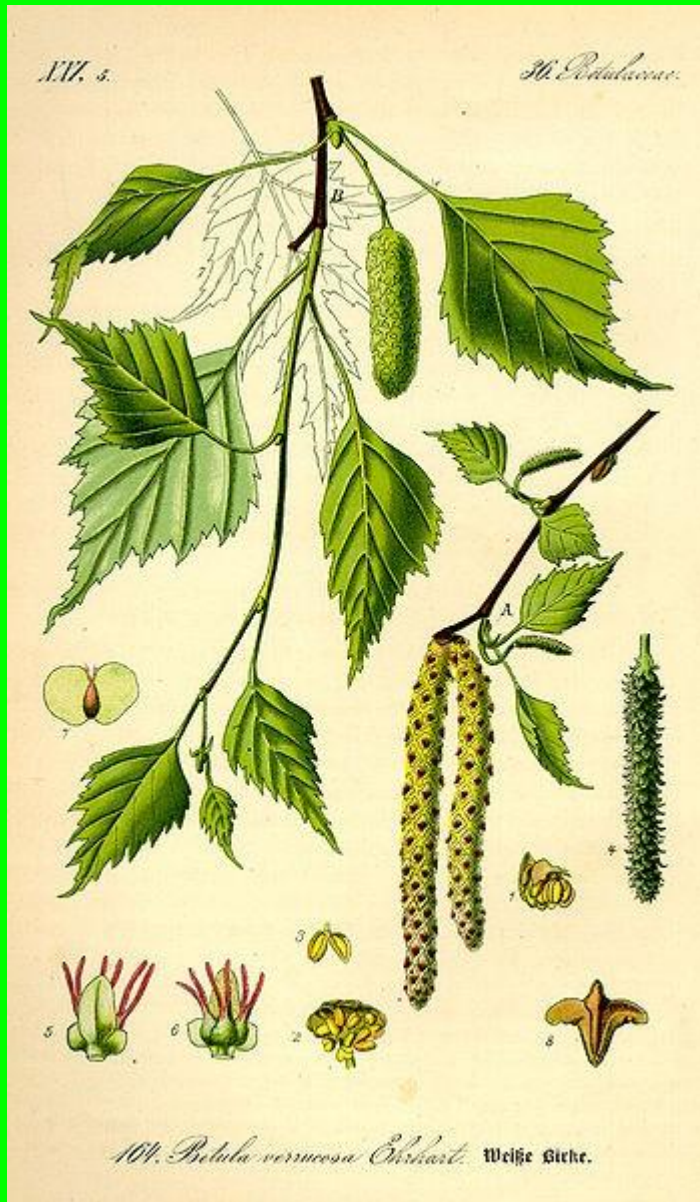
Lípa je národní strom mnoha národů především slovanských

Bříza bělokorá

V Rusku a některých dalších zemích bývalého SSSR je bříza považována za národní strom.

Jenom na území samotného Ruska se její porosty odhadují na 10 miliónů hektarů.

Bez černý

Bezinka, bezinky, kozičky, psí bez, smradlavý bez, smrdibez, smradinky, chebzí, bzejna, hural.

Přísluví praví:
"Před heřmánkem
smekni a před bezem
klekni".

- Jak se nazývají plody buku a dubu?
- bukvice, žaludy
- Který strom je považován za národní strom náš i většiny slovanů?
- lípa
- Který strom v posledních letech ohrožuje klíněnka ?
- jírovec maďal
- Jaký je rozdíl mezi dubem zimním a letním?
- dub zimní má delší řapík a kratší stopku, na níž visí číška žaludu

Zdroje

- Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Slavíčková Michaela
- Použitý software: MS Windows 7 , Microsoft Office PowerPoint 2007
- KÖHLER, Franz Eugen. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Quercus_petraea_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-118.jpg
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Quercus_robur0.jpg
- BETELGUESE. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Quercus_robur_in_winter.JPG
- MPF. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:European_Beech.jpg
- KYKNOS. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bucina-na-uboci-Bourneho.jpg>
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Fraxinus_excelsior0.jpg
- GIBON. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Popovsky_jasan.JPG
- ERTL, Stanislav. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pam%C3%A1tn%C3%BD_jasan_\(Broumov\)_-_od_z%C3%A1padu.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pam%C3%A1tn%C3%BD_jasan_(Broumov)_-_od_z%C3%A1padu.jpg)
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Carpinus_betulus0.jpg
- ARTMECHANIC. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hainbuche.jpg>

- ROSS. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:The_%27Northern_Ireland_Maze%27,_Carnfunnock_Country_Park_-_geograph.org.uk_-_797991.jpg
- JANSOONE, Georges. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Acer_pseudoplatanus\(01\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Acer_pseudoplatanus(01).jpg)
- KARWATH, André. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Baumknoepe.jpg>
- DESCOUENS, Didier. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Acer_pseudoplatanus_MHNT.BOT.2004.0.461.jpg
- PORSE, Sten. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Acer-platanoides-blade.JPG>
- GRANDMONT, Jean-Pol. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Acer_platanoides_2JPG.JPG
- ALINJA. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Alnus_glutinosa_tervalepp%C3%A4_lehti.jpg
- HILLE, Rob. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Alnus_glutinosa11.jpg
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Populus_tremula0.jpg
- MPF. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Corylus_avellana.jpg
- KARWATH, André. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hazel_Catkins_aka.jpg

- SPEIFENSENDER. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Platanus_x_hispanica.jpg
- SANNSE. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Horse-chestnut_800.jpg
- AUTOR NEUVEDEN. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Aesculus_hippocastanum_bloemenhoofd1.jpg
- AUTOR NEUVEDEN. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tilia-cordata2.JPG>
- EDISTEEWR. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lipovlist.JPG>
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Betula_pendula0.jpg
- JORDGUBBE. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Betula_Pendula_at_Stockholm_University_2005-07-01.jpg
- PROF. DR. THOMÉ, Otto Wilhelm. Wikipedia.cz [online]. [cit. 10.6.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Illustration_Sambucus_nigra0.jpg
- Galerie MS Office - Klipart